

ראש השנה יב

ואזדו לטעמייהו, דתניא: (בראשית ז) *פנת ee מאת פנה פח"י נח פחדה פני פפצה צר יום*
עגנף

רבי יהושע	רבי אליעזר	
שבעה עשר באייר	שבעה עשר במרחשון	באיזה יום?
יום שמזל כימה שוקע ביום ומעיונות מתמעטין	יום שמזל כימה עולה ביום, ומעיונות מתגברים	מה בדרך כלל היה קורה באותו היום?
מתוך ששינו מעשיהם שינה הקדוש ברוך הוא עליהם מעשה בראשית, והעלה מזל כימה ביום, ונטל שני כוכבים, והביא מבוול לעולם.		מה בפועל קרה?
בשלמא לרבי יהושע – היינו דכתיב <i>י' je</i>	קושי: אלא לרבי אליעזר מאי <i>י' je</i> ? תירוץ: שני לדין	דיון בשיטות
בשלמא לרבי יהושע - היינו דשינה	קושי: אלא לרבי אליעזר מאי שינה? תירוץ: כדרב חסדא. דאמר רב חסדא: ברותחין קלקלו וברותחין נידונו ברותחין קלקלו - בעבירה, וברותחין נידונו - כתיב הכא (בראשית ח) <i>וישכו פמיט, וכתוב התם (אסתר ז) וחמת פמלך שככה</i>	עוד דיון

תנו רבנן: חכמי ישראל מונין למבול כרבי אליעזר ולתקופה כרבי יהושע. חכמי אומות העולם מונין אף למבול כרבי יהושע.

ולירקות.

הבאת ברייתא: תנא: לירקות ולמעשרות, ולנדרים.

קושי על הברייתא: לירקות מאי ניהו - מעשר ירק, היינו מעשרות!

תירוץ: תנא דרבנן וקתני דאורייתא.

קושי על התירוץ: וליתני דאורייתא ברישא!

תירוץ: אידי דחביבא ליה אקדמה.

התייחסות למשנתינו לאור התירוץ: ותנא דידן: תנא דרבנן וכל שכן דאורייתא.

עוד קושי על הברייתא: וליתני מעשר.

תירוץ: אחד מעשר בהמה, ואחד מעשר דגן,

עוד קושי על הברייתא: וליתני ירק!

תירוץ: תרי גווני ירק, דתנן: ירק הנאגד - משיאגד, ושאינו נאגד - משימלא את הכלי.

הבאת ברייתא לפרט את הדין "למעשרות": תנו רבנן: ליקט ירק ערב ראש השנה, עד שלא תבא השמש, וחזר וליקט משתבא השמש - אין תורמין ומעשרין מזה על זה, לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש.

אם היתה שניה נכנסת לשלישית, שניה - מעשר ראשון ומעשר שני, שלישית - מעשר ראשון ומעשר עני.

מקור: מנא הני מילי? אמר רבי יהושע בן לוי: (דברים כו) *כי תכלה לצר את כל*

מצר תבואתך פנה הפיט פנת המצר - שנה שאין בה אלא מעשר אחד.

הא כיצד? מעשר ראשון ומעשר עני, ומעשר שני יבטל? או אינו אלא אף מעשר ראשון נמי

יבטל? תלמוד לומר (במדבר יח) *ואל הפלוי תדבר ואמרת אלהם כי תקחו מאת*

פני ישראל את המצר אשר נתתי לכם מאת פנחלמכס, הקישו הכתוב לנחלה,

מה נחלה אין לה הפסק - אף מעשר ראשון אין לו הפסק.

ברייתא לחזק: תניא נמי הכי *כי תכלה לצר וגו'* - שנה שאין בה אלא מעשר אחד. הא

כיצד? מעשר ראשון ומעשר עני, ומעשר שני יבטל. יכול אף מעשר ראשון נמי יבטל -

תלמוד לומר (דברים יד) *ואל הפלוי* - כל זמן שבא תן לו, דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן

יעקב אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר *ואל הפלוי תדבר ואמרת אלהם כי תקחו*

מאת בני ישראל את המצור אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם, הקישו הכתוב
לנחלה, מה נחלה אין לה הפסק - אף מעשר ראשון אין לו הפסק.

חזרה לברייתא שצוטטה מקודם: ולנדרים וכו',

הבאת ברייתא לפרט: תנו רבנן: המודר הנאה מחבירו לשנה - מונה שנים עשר חודש מיום ליום.
ואם אמר לשנה זו, אפילו לא עמד אלא בעשרים ותשעה באלול, כיון שהגיע יום אחד בתשרי - עלתה
לו שנה.

הסבר הברייתא לדברי הכל: אפילו למאן דאמר יום אחד בשנה אינו חשוב שנה - לצעוריה
נפשיה קביל עליה, והא אצטער ליה.
קושי על הדין: ואימא ניסן!
תירוץ: בנדרים הלך אחר לשון בני אדם.

ציטוט ממשנה במעשרות: תנן התם:

התלתן	משתצמח
התבואה והזיתים	משיביאו שליש

המקור: מנא הני מילי? אמר רב אסי אמר רבי יוחנן, ומטו בה משמיה דרבי יוסי הגלילי: אמר
קרא (דברים לא) מקץ שבע שנים באצד שנת השמטה בחד הסכות. שנת השמטה מאי
עבדתיה בחג הסוכות? שמינית היא! אלא לומר לך: כל תבואה שהביאה שליש בשביעית לפני
ראש השנה - אתה נוהג בו מנהג שביעית בשמינית.

